

Egy M additív Abel-csoport jobbmodulus egy R egységelemes gyűrű fölött (jele M_R), ha minden $m \in M$, $r \in R$ elemre értelmezve van $mr \in M$, és teljesülnek a következő axiómák:

$$(1) (m + m')r = mr + m'r$$

$$(2) m(r + r') = mr + mr'$$

$$(3) m(rr') = (mr)r'$$

$$(4) m1 = m$$

minden $m, m' \in M$, $r, r' \in R$ -re,

azaz ha $r \mapsto (m \mapsto mr)$ 1-elemtartó gyűrűhomomorfizmus R -ből $\text{End}(M)$ -be, az M Abel-csoport endomorfizmusainak (önmagába menő homomorfizmusainak) gyűrűjébe. Hasonlóan definiálható a balmodulus az rm szorzással.

1. Bizonyítsuk be, hogy

- Minden V_K vektortér modulus K fölött;
- minden Abel-csoport modulus \mathbb{Z} fölött;
- ha R gyűrű, akkor R_R és ${}_R R$ jobb-, illetve balmodulusok (a reguláris jobbmodulus és a reguláris balmodulus);
- ha S részgyűrű R -ben, és $1 \in S$, akkor R modulus S fölött.

$U \subseteq M_R$ részmodulusa M -nek, ha $U \leq M$ mint Abel-csoport, és $ur \in U$ minden $u \in U$, $r \in R$ -re. M egyszerű modulus, ha $0 := \{0\}$ -n és M -en kívül nincs más részmodulusa. Féligegyszerűnek hívunk egy moduluszt, ha egyszerűek direkt összege.

2. Legyen $R = \mathbb{R}^{2 \times 2}$, és S az R -beli felső háromszögmátrixok gyűrűje. Tekintsük továbbá azt az

$M \subseteq R$ részhalmazt, amely az $\begin{bmatrix} 0 & 0 \\ a & b \end{bmatrix}$ alakú mátrixokból áll.

Jobb-, illetve balmodulus-e M az R , illetve S fölött? Ha igen, egyszerű-e?

3. Legyen $R = K^{n \times n}$, ahol K test (vagy akár csak ferdetest). Álljon M_i azokból az R -beli mátrixokból, amelyeknek az i -en kívül minden sora $\mathbf{0}$.

- Bizonyítsuk be, hogy M_i egyszerű jobbmodulus R fölött;
- Lássuk be, hogy $R_R = M_1 \oplus M_2 \oplus \dots \oplus M_n$, következésképpen R_R és így minden féligegyszerű gyűrű is féligegyszerű mint önmaga fölötti modulus.

4. Mely Abel-csoportok egyszerűek, illetve féligegyszerűek mint \mathbb{Z} -modulusok? És a vektorterek mint K -modulusok?

5. $R = \mathbb{C}[x]$, $V = \mathbb{C}^n$ és $A \in \mathbb{C}^{n \times n}$. Bizonyítsuk be, hogy V bal R -modulus az $f(x)v := f(A)v$ hatással.

- Milyen A mátrix esetén lesz ez a modulus egyszerű?
- Mikor lesz féligegyszerű?

Hf1. Bizonyítsuk be, hogy egy G csoportra a $G \times G$ csoport diagonális részcsoportha, $T = \{(g, g) \mid g \in G\}$ akkor és csak akkor normálosztó, ha G Abel-csoport. (2 pont)

Hf2. Legyen K test. Bizonyítsuk be, hogy a K fölötti $n \times n$ -es felső háromszögmátrixok gyűrűjében ideált alkotnak azok, amelyeknek átlójában csupa 0 áll. Lássuk be, hogy az ehhez az ideálhoz tartozó faktorgyűrű kommutatív. (3 pont)